

"Leken" als vrijwillige zendingsarbeiders: Emde, Coolen, mr. Anthing, mevr. Philips, e.a.

13. Propaganda en publiciteit. Een beredeneerd overzicht is gewenst betreffende de vele activiteiten in het binnenland, zoals:

a. de (maandelijks) bidstonden, de speciale zendingsdiensten, -feesten, -conferenties, en verdere methoden van propaganda langs kerkelijke en particuliere wegen.

b. de gedrukte uitgaven van zendingstijdschriften, -preken, -brochures, -tractaatjes, enz.

c. als onderwerp voor een aparte studie (scriptie of artikel) zou interessant zijn: *Het Studenten-zendingsgezelschap "Eltheto"*, gesticht te Utrecht 1846, na het halve eeuwfeest uitgegroeid tot de N.C.S.V.

14. Buitenlandse relaties. De verbindingslijnen met andere zendingsinstanties, in Europa en Amerika.

Slotopmerkingen

a. Het is duidelijk dat de in dit artikel gebezigde benadering van de Nederlandse zendingsgeschiedschrijving betreffende de negentiende eeuw nog geheel haar uitgangspunt heeft - hoe kan het voor het betrokken tijdvak ook anders? - in de visie en activiteit van een deel van de westerse christenheid. De ontvangende partij kon uiteraard nog niet aan het woord komen; hoezeer het juist om haar ging, zij bleef nog objekt van alle arbeid. Wij handelden dus over een brok Nederlandse kerkgeschiedenis.

In dit verband moge onder de aandacht worden gebracht, dat in Indonesië thans bezig is een serie te verschijnen, getiteld *Benih yang tumbuh* (Het